СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 150. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 29. червня, 1928. VOL. XXXVI. No. 150. Jersey City, N. J., Friday, June 29, 1928. THREE CENTS.

БІЙКА НА ДЕМОКРАТИЧНІЙ КОНВЕНЦІЇ ЧЕРЕЗ РЕЛІГІЙНУ СПРАВУ

КАНДИДАТУРА СМИТА ПРЕДЛОЖЕНА ВЖЕ КОНВЕНЦІЇ.

ГЮСТОН, Тексас, 27. червня. — Релігійна справа, яка висувається нині наперед у сьогорічних виборах через кандидатуру католика Ал. Смита, довела нині до скандальної бійки на демократичній конвенції.

Було се підчас промови постійного предсідателя конвенції сенатора Робинсона. Цікаво, що сталося се якраз у тому місці, коли Робинсон апелював до релігійної терпимости та покликувався на одного з визначних борців за американські свободи, Джеферсона. Його апель ужили прихильники Ал. Смита за притоку до демонстрації. Як се звичайно діється на партійних конвенціях, прихильники якогось внеску або кандидата зриваються з місця та роблять похід довкола салі. Учасники походу забирають тоді таблиці з написами стейтів, коло котрих сидять згруповані делегати та несуть сі таблиці в поході. Звичайно, учасники походу стараються втягнути в похід як найбільше стейтів, виказатися як найбільшим числом таблиць.

Підчас нинішнього походу за релігійною толеранцією, що була немов би вступом до предложення конвенції кандидатури Ал. Смита, дехто з учасників походу схопив за таблицю делегації зі стейту Норт Каролайни. Та делегати сього стейту за Смитом демонструвати не хотіли та стали не давати своєї таблиці. Почалася бійка за таблицю. В бійку делегатів уміщалися полісмени та стали розборонювати делегатів, бючи палками занадто завзятих. В бійці кількоро людий дістало гудзи та поломано таблицю. Далі подібна сцена розігралася коло таблиці стейту Алабами й Місісіпі.

Природна річ, що того рода сцени зовсім не на руку для кандидатури Смита. Самий Смит, прислухуючися сій сцені на радіо та почувши про її причини від „анавнсера", був сильно пригноблений та думав над тим, чи не віднестися до своїх прихильників зі закликом, щоби подібними виступами не компромітували його кандидатури.

Вечером нюйорський політик Рузвелт виголосив вже промову за кандидатурою Ал. Смита. Промова зробила добре враження на делегатів, які справили Смитови величезну овацію. З демонстрації за кандидатурою видно, що Смит має поважну більшість на конвенції та що він буде іменований при першім голосованню.

Завтрішне засідання конвенції почнеться о пів до 11. години рано. На раншньому засіданню резолюційний комітет предложить плятформу партії. Коли дискусія над плятформою покінчиться рано, то вечером почнуть уже голосування над кандидатами партії. Та дискусія над плятформою ледво чи скінчиться завтра, бо прихильники прогибіції збираються до завзятої боротьби за прогибіційну точку програми.

Сенатор Саймонс з Північної Каролайни видав у Вашингтоні осторогу до демократичної партії перед кандидатурою Смита; каже він, що демократична партія полудневих стейтів розколеться, як Смит буде іменований.

ГУВЕР ПОКИДАЄ КАБІНЕТ МІНІСТРІВ.

ВАШИНГТОН, 27. червня. — Секретар торговлі Герберт Гувер, що став кандидатом републиканської партії на уряд президента Злучених Держав, постановив предложити Куліджови свою резиґнацію з уряду секретаря з днем 15. липня. Зараз потім вибирається він в аґітаційну подорож у східні стейти.

ТЕЖ ЖІНОЧЕ УРІВНОПРАВНЕННЄ.

НЮ ЙОРК, 27. червня. — Зелізниця Ірі подала до публичного відома, що на домагане жінок вона дозволила жінкам курити в їдальних вагонах. Видно, жінки добивалися й тут своєї рівноправности.

ПРОГИБІЦІЙНІ УРЯДНИКИ ВІДКРИЛИ ГОРАЛЬНЮ ВАРТОСТИ ПІВТОРА МІЛІОНА ДОЛЯРІВ.

ЕЛІЗАБЕТ, Ню Джерзі, 27. червня. — Прогибіційні урядники під проводом полковника Ганиона, нюджерсейського прогибіційного начальника, захопили в понеділок фабрику підприємства Атлентик Ковл Тар Дестилейтс Ко. у сьому місті, котра мала виробляти горівку. Фабрика варта коло півтора міліона долярів.

Зарядчик фабрики заповів процес проти начальника прогибіції за безправну конфіскату.

МУРИНИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ПОЗБАВЛЮВАННЯ ЇХ ПРАВА ДО ГОЛОСОВАННЯ.

ЛОС АНДЖЕЛЕС, Каліфорнія, 27. червня. — Нині отворено тут 19. конвенцію Краєвого Товариства Для Піднесення Муринів.

У своїй вступній промові Др. В. Е. Дюбойс, голова організації й редактор муринської газети „Крайсіз", показував на загальне в Америці позбавлювання Муринів виборчих прав. Говорив він, що в полудневих стейтах майже ніде не признається Муринови політичних прав, гарантованих американською конституцією. Він показував на статистику, зібрану Товариством, на доказ, що в Південній Каролайні не голосує 92 процент Муринів, в Місісіпі 91, в Джорджії 89, в Луїзіані 88, в Тексасі 82, в Аркенсо 79, в Алабамі 79, а в Флориді 72.

Бесідник закликав Муринів до боротьби за свої політичні права.

Конвенція має між иншим на цілі придумати способи, як приневолити Муринам загарбані їм права.

БАЧИВ АМУНДСЕНА.

ЛОНДОН, 26. червня. — Тюленеві рибаки доносять, що бачили Роальда Амундсена на ледяних криґах, як реперував свій гидроплян.

РІДКИЙ МАНДРІВНИК.

У редакцію Свободи й канцелярію Українського Народного Союза завитав у вівторок, 26. червня, Осип Ф. Микулец, небувалий мандрівник по світу. Микулец є Хорватом по національности. В році 1901 вибрався він у подорож довкола світа з ціллю збирати від визначних людий ріжних народів, вір і країв власноручні підписи. Сі підписи збирає він у велику книжку, яку він носить на плечах, бо книжка має 2,000 грубих карток і важить 55 фунтів.

Досі Микулец був у 30 державах та зібрав уже понад 75,000 підписів. Між підписами є теж богато українських.

Удержується він у сей спосіб, що продає підписувачам карточки зі своїм портретом.

МІСТЕРІЯ З ШУКАЧАМИ ПРАЦІ.

Правдива містерія з шукачами праці вийшла на яву, коли 11 червня до міської комісії безробіття у Винніпеґу прийшла депутація від безробітних з домаганням „праці, або повного удержання". Кілька тижнів тому безробітні у Винніпеґу устроювали демонстрації. Демонстрантам -припоручено, щоби зареґіструвалися, то кождий з них дістане роботу, скоро тільки робота найдеться. Демонструвало около 1,500 людей, однакож представниця комісії суспільного добробуту, панна Гертруда Чайлдс, ствердила перед комісією безробіття, що з 1,500 демонстрантів зареґіструвалося тільки 837, та з них тільки 58 зголосилися за роботою. З того 44-ом заплатило місто тикети до роботи, які коштували разом $452. Чотирнацять з тих, що дістали тикети, не пішли до роботи; про десятьох не було вже більше ніякої чутки. Двацять шість подали видумані адреси.

СУРАЯ ЗНОВ ЗАВЕЛЬОНУВАЛАСЯ.

Їздячи по Европі, афґаністанська королева Сурая, жінка Аманулаґа, ходила скрізь з відслоненим лицем, як перша-ліпша европейська жінка. Коли одначе доїхала до Теґерану, столичного міста Персії, була вже густо завельонована. Афґаністан, як і Персія, є магометанські краї, а Магометова релігія вимагає, щоби жінка мала заслонене лице. Лице жінки може видіти тільки її чоловік або другі жінки.

РОЗСТРІЛЯНО 9 НЕВИННИХ ЛЮДЕЙ.

З міста Мексика доносять про подію, яка дуже яскраво характеризує відносини в Мексику. До міста Гуатля, в стейті Оаксака, прийшов до військового гарніону почтою і телеграфом розказ, щоби розстріляти мейора того міста і девятьох міських урядовців. Військо виконало розказ. Подія викликала велике обурення в місті. Зачалося слідство, хто дав таке розпорядження ... розпорядження було фальшиве. Розпорядження мабуть підробили політичні противники покійників.

КОРОЛІВСЬКА РАДА ВІДКИНУЛА ВІДКЛИК КАТОЛИКІВ.

Королівська рада в Лондоні відкинула відклик римо-католицьких сепаратних шкіл проти деяких постанов і законів сойму провінції Онтеріо. Справа, яку запечатало рішення королівської ради, відноситься до того, як розуміти конституцію Канади. Римо-католики стояли на тім, що вони мають конституцією забезпечене право удержувати свої сепаратні школи і що ті школи не сміють бути під контролею провінції. Королівська рада етверджує, що сепаратні школи є тільки формою звичайних шкіл і тому підлягають тим постановам, що відносяться до звичайних шкіл. Провінція не має права касувати сепаратних шкіл, але має право реґулювати їх. Провінція має право не дозволяти на те, щоби звичайні школи ставали висшими школами, і се право відноситься й до сепаратних шкіл. Королівська рада звертає апелянтам увагу, що рішення в сій справі не замикає їм дороги до доходження свого права, а се через відклик від рішень правительства провінції до ради генерального губернатора.

ЯК МОСКВА КУПУЄ ГОЛОСИ

Німецька ґазета „Дер Таг" подає цікаві вісти, яким способом Москва фінансувала німецьких комуністів при послідних німецьких виборах до парляменту. По словам тої ґазети комуністичний інтернаціонал з Москви наказав централі Французької Комуністичної Партії передати Німецькій Комуністичній Партії 900 тисяч франків, то є ту суму, яка лишилася французьким комуністам з присланих їм Москвою грошей на виборчу кампанію у Франції. Кромі того третій інтернаціонал мав ще осібно післати німецьким комуністам 4 міліони марок на ті самі вибори. Сі гроші мали бути головно вжиті в західних німецьких краях, як Вестфалії і других промислових центрах, де є дуже сильна ліва комуністична фракція роскольників і яку за всяку ціну старалися поконати комуністичні вожаки з Москви.

ЩАСЛИВИЙ ВЯЗЕНЬ.

Не богато вязнів можуть похвалитися таким щастям, як невідомий вязень, про котрого доносять з Мерівил, Інд. В тім місточку цілий рік не було ніякого вязня. Оноді зловлено бома, котрий їхав задармо зелізницею. Попровадили його до арешту. Пробують отворити двері, та ба, замок заржавів так, що годі його відомкнути. Що робити з вязнем? До хати ніхто не хотів його приняти. Подумала влада, подумала і рішила вязня — нагнати.

ДВОБІЙ БАТЬКА З СИНОМ.

В лісі коло Теер, Мізурі, відбувся двобій батька з сином, котрий покінчився для обох фатально. Джеймс Перкинс, заможний 47-літний фармер, був зі своїм сином, 24-літним Френком, на танці. Вертаючи разом до дому, посперечалися і рішилися станути на двобій. Сусідний фармер почув в лісі стріляння, а коли прибіг подивитися, що сталося, застав батька вже мертвого, а сина смертельно раненого. Незадовго і син умер.

ДИВНІ ЗВИЧАЇ НА СИБІРІ.

У північно-східнім Сибірі живе плем'я Чукчів, що дуже шанує старих людей. Тому слово, сказане старцем, є там законом.

Тому дивно й виглядає тамошній звичай вбивання старців, коли стаються нездібні до праці. Звичайно діється так, що старець сам каже, щоби його вбили.

Що правда, всі намовляють його, щоби жив, але коли просьба нічого не помагає, запрошують усіх старців на страшний обряд.

На обід подають страви, які любить старець, а він молиться і дає ради молодим. Опісля закладають йому петлю на шию і рідний син душить свого батька.

Було раз таке, що з причини неприсутности сина дочка задушила батька. Старець, про якого думали, що вже не жиє, прийшов таки до себе та розказав, що бачив по тамтому боці життя. Всетаки на зовсім виразне бажання вдушив його знову один з присутних мущин.

ПОС. ЛУЧКОВИЧ ПРОТИ КУПОВАНОЇ ІМІҐРАЦІЇ.

Підчас дебати над іміґрацією в четвер, 7. червня, промовляв також п. М. Лучкович, посол з Веґревил. В своїй промові п. Лучкович клав натиск на те, що люде з середної Европи приходять до Канади, бо вони голодні землі, вони бажають бути властителями землі. Клясифікування іміґрантів на пожаданих і непожаданих в многих случаях є несправедливе. До непожаданих іміґрантів слід насамперед причислити людей, що дістають від уряду фінансову допомогу на переїзд до Канади. Такий спосіб спроваджування іміґрантів є хибний, небезпечний і шкідливий для Канади. Щоби розуміти іміґрантів, посол Лучкович радить класти себе в положення іміґранта, а тоді легше буде й найти розвязку питань, які стоять перед нами.

Промова посла Лучковича про іміґрацію була другою його промовою підчас послідної сесії парляменту. Попередна його промова була виголошена 24. лютого підчас дебати над буджетом.

ВІННІПЕҐСЬКІ ПОЧТАРІ НЕ ДІСТАЛИ НІЧОГО.

Після короткої, але бурливої дебати про ґенеральний страйк в Вінніпеґу 1919 р., правительство вважало за відповідне в послідній хвилі усунути свою пропозицію, щоби призначити $115,000 на „вирівнання" платні почтових робітників, котрі тоді вийшли на страйк і опісля дістали назад роботу.

ІНДІЯНИН ЗДОБУВ СЛАВУ ЯК ЛІКАР.

В Ст. Кетеринс, Онт., здобув собі нагло славу великого лікаря індіянин Чарлз Силвер. Свою славу завдячує він вилїченню другого індіянина, Джорджа Лікерса. Ще 24 березня ц. р. Лікерс був цілком сліпий, мав спаралізовані ноги від колін на долину і вмирав з голоду, бо жолудок його не мів нічого стравити. Силвер смиг вилічив його якимись зіллями. Тепер богаті вороги звертаються до індійського лікаря, щоби і їх вилічив. Однакож індіянин не хоче зрадити тайни своїх ліків.

ПІЛСУДСКІ ЗРЕЗИҐНУВАВ З ПРЕМІЄРСТВА

ЦІЛИЙ КАБІНЕТ ПОДАВСЯ ДО ДИМИСІ, ЗА КІЛЬКА МІНУТ БУВ ВЖЕ ПРЕДЛОЖЕНИЙ НОВИЙ УРЯД З БАРТЛЕМ ЯК ПРЕМІЄРОМ. НІХТО НЕ МАВ ПОНЯТТЯ ПРО ЗМІНУ. ВСЕ ТЕ ПРИГОТОВАНО В СЕКРЕТІ. ПІЛСУДСКІ ОСТАНЕ НАДАЛІ ГОЛОВНИМ ПОЛІТИЧНИМ МАХЕРОМ.

ВАРШАВА, 27. червня. — Маршалок Пілсудскі зніс на руки польського президента Мосціцкого резиґнацію свого кабінету. Резиґнацію принято. Новим премієром іменував президент дотеперішнього заступника премієра Бартля. За пів мінути по номінації Бартель предложив нову листу міністрів. Залишилися всі старі міністри кромі двох. Між иншими усунено Добрудзкого, міністра освіти. Пілсудскі задержав при собі портфель міністра війни. Все те сталося так нагло і несподівано, що викликало загальне здивовання. Всі бачили в тім новий маневр Пілсудского, котрий розпустив сойм, а тепер перевів зміну в кабінеті, не даючи соймови змоги виявити урядови свого вотум довіря.

Пілсудскі хорий і виїзджає на лічення. Але і новий премієр рівнож хорий і думає так само виїхати лічитися.

ПОВАЛИЛИ СТОВПИ БІБЛІОТЕКИ.

А ВСЕ ЧЕРЕЗ ТУ НЕЩАСЛИВУ НАПИСЬ, ЩО РОЗДВОЇЛА ДУШІ БЕЛЬҐІЙЦІВ. ВАТИКАН ПРОТИ НАПИСИ В ДАВНІЙ ФОРМІ, РІВНОЖ І ЦЕРКОВНІ ОРГАНІЗАЦІЇ З АМЕРИКИ.

ЛЮВЕН, Бельґія, 27. червня. — Відбудована лювенська бібліотека була свідком небувалої сцени. Ректор зарядив докінчене балюстради. Привезено 20 стовпів, а поставлено вже три, коли звинилася товпа студентів. Побачивши, що давна напись „знищена бішенством Німців, а відбудована жертвенністю Американців" — не буде поміщена, студенти кинулися на стовпи і поставлені повалили, а решту розбили на кавалки. Робітники і поліція приглядалися сцені, але не мішалися до того діла.

Американський архітект Витней Варрен обстоює далі при тім, що давна напись, яку затвердив кардинал Мерсіе, мусить бути поміщена, а за ним заявляється велика частина студентства і бельґійського населення. Ватикан противний давній написі. Кардинал Ґаспаррі пропонував латинську напись — „знищена підчас війни, а відбудована підчас мира жертвенністю Америки". Але на неї не погоджуються.

4-го липня має бути посвячення. Ніхто не знає, чи воно в таких обставинах відбудеться і що з того всього вийде.

ТРИ КОРАБЛІ ШУКАЮТЬ ЗА АМУНДСЕНОМ.

ОСЛЬО, Норвеґія, 27. червня. — Три кораблі виїзджають сегодня з Тромзе в Норвеґії, щоби продовжати шукання за Амундсеном. Є ними два воєнні кораблі, норвежський і французький і один корабель до ловлення тюленів, що його наняв французький уряд. Американка Мисс Бойд відступила ще свій корабель Габбі.

Кружляють вперті вісти, що норвежський рибалка бачив таки Амундсена 20 червня, як він направляв свій гидроплян на ледах.

ЗНАЙШЛИ ТРОХ З ЕКСПЕДИЦІЇ НОБІЛЄ.

ШТОКГОЛЬМ, Швеція, 27. червня. — З непотверджених досі відомостей виходить, що знайдено трох членів експедиції Нобіле, які покинули Нобіле і пішли шукати землі. Є ними др. Фінн Мальмґрен, капітан Маріяно і капітан Заппі. Кажуть, що їм приходилося зводити тяжку боротьбу з полярними медведями.

ПОАНКАРЕ БУДЕ МУСІВ РЕЗИҐНУВАТИ.

ТЕПЕР ВЖЕ ЙОГО НЕ ПОТРЕБУЮТЬ.

ПАРИЖ, 27. червня. — Як було до предбачення, Поанкаре буде мусів уступити. Його особу терпіли так довго, доки він не перевів санації фінансів і не довів до стабілізації франка. А тепер ліві, які становлять більшість в парляменті, домагаються більшого заступництва в кабінеті та певної зміни в деяких питаннях, що до яких вони не забирали голосу, щоби не розбивати кабінету „Національної Злуки". А що в тій злуці було багато консервативного елементу, радикали кажуть, що попруть далі Поанкаре, коли він перемінить кабінет на уряд „Републиканської згоди". Такий уряд буде позбавлений крайно правих. На те здається Поанкаре не піде і зрезиґнує. До того він сам хоче йти на відпустку, бо перемучений.

Всі добачують кризу, але вважають її ще зачасною. Тому хочуть її відвернути, бо бояться, щоби вона часами не була катастрофальною.

ВЖЕ НЕ ПОТРЕБУЄ СЛУЖИТИ.

ДІСТАВ В СПАДКУ $1,000,000.

ШАНГАЙ, 27. червня. — Капраль Лльойд Нелзон дістав повідомленнє, що одідичив по батькови $1,000,000. Він взяв сейчас відпустку і поїхав до дому. Верне одначе назад і відслужить в маринарці, що належиться, а по тім вже покидає військову службу і йде до бизнесу. Бо має з чим.

БУДУТЬ ЛІТАТИ ДУЖЕ ВИСОКО.

БЕРЛИН, 27. червня. — Юнкерс будує нові аероплани, які будуть пристосовані до того, щоби літати на висоті 12 кільометрів. Воздух там рідкий, але кисень його заступить і це не буде перешкодою. Аероплани будуть замкнені герметично і будуть опалювані. Будуть не великими, що будуть брати по 50 пасажирів. Висотні уменшить опір, бо вони будуть її більш безпечними.

КОСТЕ ПОЛЕТИТЬ САМ.

ПАРИЖ, 27. червня. — Славний летун Дієдонне Косте полетить з Парижа через Азори до Ню Йорку з часі від 8 до 14 липня. Полетить сам, так як Линдберг. ...

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ БЕЗ ПОЛІТИЧНОЇ ВІДВАГИ

Мало є нині питань внутрішньої американської політики, які захоплювалиби так горячо уми американської публики, як питанне прогибіції. Ніяке питанне не дебатовано перед конвенціями великих американських партій з таким завзяттем, у ніякій справі не ставлено таких ріжних, розбіжних, радикально протилежних пропозицій, як власне в сій справі.

Посторонний чоловік, що приглядається сій горячій дебаті, мігби був сподіватися, що партії займуть якесь рішуче становище на один або на другий бік. Не бракло таких голосів на републиканській конвенції. Один бесідник закликав партію, щоби вона покинула політику облуди й викрутів. Американське громадянство, говорив він, уже добре знає, що прогибіційного закона досі ще як слід не виконувано, бо уряд не має відваги вложити на се виконуванне тільки гроша, скільки воно вимагає. Він закликував републиканців сказати відважно громадянству власне сю правду; чесність у політиці вимагає або заявитися за прогибіцією, а відтак ухвалити тільки гроша, скільки на виконанне закона потреба, або заявити, що виконанне закона неможливе, а відтак взятися до його зміни.

Републиканська конвенція не здобулася на сю відвагу. Сього зрештою від неї ніхто не сподівався, хто знає, який уплив на голоси виборців мають протестантські церкви, загорілі прихильники прогибіційного фарисейства. Здавалося, що демократична партія добачить у сьому занедбанню републиканської партії свій „ченс", що вона вкаже своїм виборцям те, чого не мала відваги сказати републиканська. Сподіватися сього можна було тому, що на перше місце між кандидатами демократичної партії висунувся чоловік, який належить до церкви, яка не криється зі своею критикою прогибіції, та який уже нераз давав докази, що він противиться прогибіції. Тому богато людий ждало від Ал. Смита, що може він скаже американському народови правду про прогибіцію.

Як тепер, однак, показується, ні Смит ні демократична партія сеї правди не скаже. Демократична партія, як републиканська партія, боїться злого впливу загорілих прогибіціоністів на вибори. Ліпше далі брехати, крутити, ліпше далі заявлятися за виконуванне закона, в котре ніхто не вірить, і далі обіцянки не виконувати, як наражатися на втрату голосів через агітацію прогибіційних загорільців. Ал. Смит, від котрого так богато сподівалися, нині вже протестує проти того, щоби навіть на фільмі згадувати, що він свого часу був проти стейтового закона, призначуючого гроші на виконанне прогибіції, а демократична конвенція йде слідами републиканської.

Замісць розвязки питання маємо далі пусту заяву без розвязки.

З ПОЛЬСЬКОЇ БАСТИЛЛІ

(Голос зі Львова).

I.

Давно це було, бо ще у XVIII. столітті. У тодішній реакційній і абсолютистичній Франції Людвика XVI. стояла на одній з площ многолюдного Парижа понура будівля, щось в роді замку, щось в роді тюрми. Так воно й дійсно було. Понура будівля, — був це старинний замок, з грубими, спліснілими мурами і з кріхітними віконцями-бійницями, замок призначений на тюрму, передусім для політичних противників французького деспотизму. Страшна кривда і беззаконня крилися в тім домі повільної смерти, але поза Францією світ про нього майже не знав. Це була славнозвісна, але аж по вибуху великої французької революції — Бастилля. Про цю тюрму політичних французьких борців дізнався широкий світ щойно тоді, коли Бастиллю полуміннними язиками обняла революція, коли її збурено у безпамятнім нестримнім революційнім зриві в 1789.

Збурення і спалення Бастиллі стало сигналом великої французької революції, що перевернула не тільки деспотичну Францію, але й на нові шляхи штовхнула усе суспільне і політичне життя світа. Дореволюційна Бастилля стала символом політичної неволі а Бастилля в огнях революції символом революційного визволення з кайдан деспотизму. Але французька Бастилля це була внутрішна національна справа французької країни. Королівський французький деспот гнобив там французьких безвольних громадян. Але є ще й инші Бастиллі, без порівнання важчі і страшніці, коли то чужий вандальськийназідник при помочі оружної сили закує народ в кайдани політичної неволі, а для найкращих синів поневоленого народу держить свою понуру Бастиллю. А сьогодня поминмо великого культурного поступу людства від часу великої французької революції таких Бастиль чимало. Вони добре даються в знаки особливо поневоленій частині українського народу під відновленою шляхецькою Польщею.

II.

Бастилля у Львові. У другій чвертині XX. століття, в добі визволення нації, в добі самоозначення народів, демократизму Вилсона і гуманности Масарика, Союза Народів, великої східної української і російської революції, в добі найвищих, не рідко уже зовсім серіозних політичних кличів. Бастилля у Львові, в білий день при людній вулиці, на очах тисячів і тисячів затоплених у новітних ліберальних кличах пассантів. Це польська Бастилля, держана передусім на поневолених польсько-французькою зброєю Українців західних земель України.

У Львові є два головні тюремні казамати, що криють в собі як заблукану пташину ехо безконечних терпінь українських політичних вязнів і ховають у собі тяжкі пожовклі архіви нашої політичної мартирольогії, звязаної з нашим національним зривом. Сфабрикована державами Антанти Польща має у Львові два казамати польського деспотизму т. зв. Бриґідки і окружний карний суд разом з вязницею при вулиці Баторого. І коли звати один з тих казаматів польською Бастилею, то радше тюрму при вулиці Баторого, бо хоч довголітні засудженці відбувають кару або у Бриґідках, або в инших спеціяльних тюрмах Польщі поза Львовом, то передусім у понурім казаматі при вул. Баторого кується найчастіще польська політична „законність", тут падають тяжкі слова присуду смерти і инших кар, тут польські фахові карні судді і польські судді присяжні виливають свою жовч і ненависть на дітях західної України, зате, що люблять свою вітчину, що хочуть жити і творити під синім українським небосклоном так, як живуть і творять инші культурні народи, як Німці, як Англійці, як Американці... Що хочуть добитися політичної волі, яка їм після усіх прав людських і божих належиться. Тут, при вул. Баторого стоїть та понура будівля з польськими державними орлами, на зверх ніби палата справедливости а в середині в дійсности яскиня беззаконня і пімсти в судових салях а в підземних льохах — місце терпінь і туги за великим соняшним будучим наших політичних вязнів. Тюрма і суд при вул. Баторого, — ось польська Бастилля на наших землях під Польщею.

III.

Скільки процесів уже відбувалося у цій Бастиллі, скільки впало засудів важких і безоглядних, скільки тюремних літ перебуло, перебуває і ще перебуде в ній богато, богато добрих синів і дочок гарної та поневоленої української землі. Як богато сліз материнських і батьківських нашого народу пролялося з причини польського жорстокого правосуддя.

А всеж таки деспотам народнього духа і гарту не зломати, і не скувати душі живої, як сказав Шевченко. Тюрма вже перестала бути для Українців страшною; вязницю вважається вже у нас якимсь почесним Пантеоном, у якому слід би побувати. Польська тюрма вже не відстрашує українських патріотів від активної любови своєї поневоленої вищої вітчини. Польська тюрма стає для Українців школою залізної дисципліни, так для підсудних, так для їх близьких, так для оборонців, так навіть для свідків. Ні вік, ні пол, ні звання не роблять тут виїмків і ріжниці. Для всіх тут рівне поле і рівний обовязок відповісти вимогам національної чести і підяремної національної дисципліни.

І дійсно, серце росте на радощах, коли згадати, серед якої національної дисципліни, скоординування душ і всіх вчинків проходили у нас до недавна всі політичні процеси під Польщею. З якою гідністю і повагою ставали перед польськими суддями всі українські підсудні і їх — оборонці. Процеси відбувалися з такою гідністю і з таким ентузіястичним захопленням нашої суспільности, як от наприклад широкозвісний процес Федака і товаришів в 1921 р., або як — сказати для свіжого приміру — щойно покінчений великий політичний процес Білорусинів у Вильні, в котрім накращих білоруських діячів, в тому чотирох бувших соймових послів з проф. Тарашкевичем на чолі, засуджено разом на 209 літ тюрми.

(Конець буде).

ГАЛИЦЬКІ ГАРАЗДИ.

Трохи лекше жити стало,
Як за панщини бувало:
В селах замісць панства зґраї
Ходять кури й поліцаї.

Трохи вже спустили міру,
Бо не друть зі спини шкіру,
Трохи лекше — ані гадки:
Замісць шкіри друть податки.

Хоч не маєш грядки поля,
Та за те є в тебе воля:
Вільно кождому те зїсти,
Що не зїли кольоністи.

Іван Крук.

НА СТРАЙКУЮЧИХ МАЙНЕРІВ.

Нюарк, Н. Дж.

Засилаю $13.00, як добровільні жертви на страйкуючих майнерів в окрузі Пенсилвенія, від членів Тов. св. Товита.

Гроші вислано через Обєднанне.

Ева Тарнавська.

КОТСВИЛ, ПА.

З хрестин на страйкуючих майнерів.

Під час забави у гром. Йосифа Урбана переведено збірку на страйкуючих майнерів, яка дала: $6.50. Жертвували слідуючі: О. Білинський, Д. Равчинець, Д. Живчин, П. Турчин, Й. Урбан, А. Зубка по $1.00; Анна Пик 50 ц.

Гроші вислано через Обєднаннє.

Збіркою занялися: Олекса Білинський та Дмитро Равчинець.

ЯК НАЙЛІПШЕ ЗАХОВАТИ ЗДОРОВЛЯ І МОЛОДІСТЬ.

Тіло повинно бути чисте з верха, отже треба часто митися і купатися, треба йому додавати сили фізичними вправами. Добре і відповідно відживлятися. Не вживати кактейлів, лікерів, чорної кави, не курити. Пити доволі чистої води між поживою, і їсти помало і по можности відпочивати перед і після їдження, а то тому, щоби не набавитися нестравности, а наслідком нестравности і зденервування. Спати у добре провітрюваних кімнатах, не сидіти на протязі; ліжко повинно стояти так, щоби повітря доходило до нього зовсім свобідно. Постіль щодня добре перевітрювати. Йти спати в однаковій порі, а вставати доволі вчасно. Щодня йти на прохід. Вохкости стерегтися. Не сідати на вохкій землі, без огляду на це, чи вохкість є наслідком непогоди чи наслідком руханки, спорту чи праці. Коли є сонце, треба в міру його вихіснувати, ходити у соняшні дні. Хто придержуватиметься точно тих вказівок, той не нищитиме собі нервів, які таку велику ролю відграють у житті людини і нерідко причиняються в значнім степені до надто скорого старіння.

ЛІТАЮЧИЙ ГОТЕЛЬ.

Після плаваючих прийшли літаючі готелі. В англійській воздушній пристані Бедфордшир будують два воздухоплави для заокеанської комунікації. На такім воздухоплаві буде місце для сто подорожніх, кабіни до спання, променади і сальони до курення. В їдальні поміститься 50 людей. Самособою не бракуватиме електричного ліфту, купелі і салі танців.

НОВІ ЛІКАРСЬКІ ПОГЛЯДИ ПРО ГОРЯЧКУ.

Останніми літами в лікарських колах виринув новий погляд про горячку, яку досі вважали недобрим знаком. Тепер підвисшену температуру тіла вважають реакцією іще здорових комірок, які бороняться проти затроєння.

Др. Остан Грицай (Відень).

У СТОЛІТТЯ НАРОДИН ГЕНРІКА ІБЗЕНА

(1828—1928).

(Докінчення)

(5)

Як сказано: це розвязка дуже сумнівна. Канва психольоґічного малюнку стає тут дедалі така тонка, що подається за першим доторком критичної аналізи. Як Ібзеновий Бранд у своїм змаганню доходить до такої безоглядности, що погублює і себе і свою рідню та нівечить уповні свої змагання, так знову Розмер, прямуючи до висшої цили, стає зза своєї трівожної совісти безпомічною жертвою випадкових обставин в погубу собі й иншим. В суті речи він не в силі стати рішучо ні по стороні Беати проти Ребеки, ні по стороні цеїж проти Беати. Своєю нерішучістю він мимоволі причиняється до смерти Беати, але хоч має після того змогу знайти щастя і то висше, духове щастя, в подружу з Ребекою, то чекає зі своїм рішаючим словом до неї так довго, що за той час вона затроюється зовсім його сумнівами. І дивний це трохи реформатор суспільности, що так трівожно оглядається на „тихе щастя чистої совісти". Передумовиною усякої суспільної реформи — це конечно знищення чогось дряхлого, пережитого й перегнилого як у життю так і в душах людей. І до такого знищення перегнилого мусить кождий реформатор мати відвагу, рискуючи притім мляву блаженність повного спокою у своїй душі. Але як Розмер може мати відвагу нищити перегниле в суспільности, коли в нього немає її навіть на те, щоб знищити перегниле у своїй власній хаті? Бо що подружний звязок з Беатою був колодою на шляху його життя, на це доказом визвольний подих того щастя, якого Розмер дізнав за ввесь час прияви Ребеки в себе. А коли Беата сама вступилася йому й Ребеці з дороги, без його вини, тільки почасти з вини дівчини, то хіба не було найближшим завданням Розмера показати світови, які прегарні сили духа розкувалися в ньому зі смертю Беати і який несказано цінніший є їх творчий розмах во благо загалу, ніж безплодне животіння його хорої жінки? Адже й Ібзенова Нора, пізнавши гнилі основи свойого подружа, має відвагу назвати гниль гниллю і має відвагу покинути чоловіка й діти, щоб зажити повним життям визволеної з брехні душі. А коли стільки відваги в Нори, то чомуж немає її в реформатора Розмера, — в чоловіка, в людини, що хочеться бороти проти всіх і вся? Невже й вірити нам, що такий характер і справді всилі боротися за щось послідовно, розумно й відважно? От і чому доводиться такі типи, як Розмер, назвати сьогодня рішучо перестарілими і для нас не цікавими, бо в них нема справжньої характерности, тільки підкрашена маска якоїсь на око страшно штудерної, а в суті речі нездалої до життя людської вдачі. Затеж прегарно зачеркнений тут тип дівчини в роді Ребеки, яка має відвагу признатися до всіх своїх прогріхів і бере за них на себе повну **відповідальність перед людьми.** Шкода тільки, що й вона зі слабодухом Розмером сходить зі свойого шляху і має ще тільки відвагу згинути з ним, хоч життя далеко більше геройство, ніж смерть, і не прообрази смерти важні для нас у творах поетів, а прообрази великого, радісно творчого життя і його подвижників. — Демонічно сильний тип жінки репрезентує і геройка в драмі **„Гедда Габлер"**, але вона теж не творить життя, а руйнує його й себе. Прегарні є Ібзенові геройки Гільда Ванґель — в драмі **„Будівничий Сольнес"** — та Ірина — в драмі „Коли ми мертві воскреснемо" — але й тут ми віч-на-віч з жінками, життєвої перемоги яких не бачиться. Затеж дуже знаменні позитивні, оконечно з життям погоджені типи репрезентують Елліда в драмі **„Пані з моря"** (своєрідний контраст до Нори) і Ріта в **„Малий Айольф"**. — Колиж в усіх тих драмах наш поет розгортає перед нами любовні траґедії людей, осамотнених у глухих закутинах буденщини, то в драмах **„Опирі"** та **„Ворог народу"** маємо знову малюнки, звязані тісно із соціяльними питаннями. „Опирі" — це вражаюче обжалування родичів, гріхи яких мстяться на фізичнім і моральнім здоровлю дітей — тут хребтова чахотка (tabes) в сина як наслідок розпустного життя пияка батька — проблема великого соціяльного значіння, доторкнена Ібзеном уже і в „Норі". А в штуці „Ворог народу" малює Ібзен в особі доктора Стокмана громадського діяча, що бореться за добро загалу сам один, і проти лютої опозиції та ворожнечі великої більшости, в очах якої всяка здорова й відважна критика суспільних недостач являється злочином. Малюнок несхитної характерности Стокмана тут просто блискучий, хоч боронена ним справа розбуджує і в читача деякі сумніви.

Та без огляду на всі ті сумніви, які тут і там почуваються, читаючи сьогодня твори великого Норвежця, мусимо сказати, що проголошений ним клич боротьби проти всякої брехні як в особистім так і в суспільнім життю людини зазначився животворним чинником в історії культури нашого часу й не лишився без впливу на сформування духовости новітньої людини. Послідовне наголошування **ідеальної характерности** як одинокої основи людської досконалости та обнови життя в глибокому значінню цього слова — збереже своє реформаторське значіння й на будуче, хоч воно певно, що звязок одиниці з загалом, зі стремліннями широких мас буде далеко не такий химерний, яким його бачимо в Ібзена, зокрема ж в його траґедії капіталізму **„Джон Габріель Боркман"** (1896). Майбутнє справить богато думок Ібзена, але воно все буде шанувати в ньому неустрашимого борця за найвисші ідеали людства і буде любити в ньому чудового поета, творця прообразів і людського життя **несмертельної краси.**

В. Кедровський.

1917 РІК.

Передрук заборонений. — Всі права застережено 1927 р.

(145)

В часі розвитку революції 1917 року звичайно вони не могли тягнути за собою. Тоді українські маси котилися до соціяльного максімалізму й лише в цій площі можна було їх вести і до національно-політичного максімалізму. „Самостійники" цього не розуміли й увесь час трубіли в свою дудку національного максімалізму та в пищик свого соціяльного реакціонізму. Це українські революційні маси ставило проти них, а всі їх прилюдні виступи зводилися до якоїсь шовіністичної кльовнади.

Після урочистого молебня на Софійській площі, що правив священик Першого Запасного Українського полку, відбулася парада цього полку, юнацької української школи й Українців-вояків з других частин київської залоги. На молебні крім військ були присутніми тисяч пятнацять народу, а серед них і представники київського українського робітництва, почтовиків, залізничників та инших, що прийшли з національними прапорами й „плякатами" на яких між иншим виднілися написи: „Хай живуть Українські Установчі Збори"; „Нашої Рідної України не дамо на поталу"; „Самостійна Україна у Вільній Росії", то що.

На молебні офіціяльно були присутніми французька та румунська військові місії, що перебували в Києві.

III.

Побачення представників Ґенерального Комітету з представниками французького правительства. — Французи обіцяють Українцям підтримку. — Ґенерал Табуї в Комітеті. — Відкриття III військового зїзду. — Промови представників Антанти. — Винниченко виправдує поїздку секретарів до Петрограду. — Намічується боротьба між Ґенеральним Комітетом та Всеукраїнською Радою Військових Депутатів. — Наміри змінити спосіб і структуру організації Ґенерального Комітету.

Тут я дозволю собі трохи ухилитися в бік і вернутися на 4 тижні назад.

Ранком 24 вересня 1917 року від Ґенерального Секретарства по Справах Національних надійшло до Ґенерального Комітету повідомлення, що французький представник на Південно-Західному Фронті Ґенерал Табуї бажає переговорити з Ґенеральним Комітетом. Для того прохає прибути представників від Комітету до помешкання французького консуля в Києві, вечером 25 вересня.

Ґенеральний Комітет, розглянувши це повідомлення Ґенерального Секретаріяту на своєму засіданню, вирішив делеґувати мене для побачення з Табуї. В допомогу мені був визначений член Всеукраїнської Ради Військових Депутатів, кооптований член Комітету поручник Грогорій Лисенко, а перекладчиком член трапезунської української військової громади, що перебував в той час у Києві, як делеґат її, військовий урядовець Юрій Гасенко*).

Двацять пятого вересня між 6—7 годиною вечером ми були вже у французького консуля.

Тут в салі його помешкання було зібрано чимало представників французької офіціяльної кольонії з військових і цивільних.

Один з членів консульства нас негайно представив полковникові (здається він тоді ще не був генералом) Пеле.

*) Винахідник „Морської блохи", про що писала світова преса і „Свобода" в 1927 р.

Дальше буде)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

АМЕРИКАНСЬКА ГАЗЕТА ПРО УКРАЇНСЬКОГО ПОЕТА.

Може придасться нашим читачам знати, що американська газета „The Detroit Free Press" подала в неділю, дня 29. квітня сього року, нотатку про Шевченка. Новинка цікава, а я її ще не бачив у ні одній українській газеті.

Газета писала:

VERSE INSPIRES, PORTRAIT OF UKRAINE POET.

Osatchuk York's Painting of Taras Shevshenko on View Here.

When I die, remember, lay me
Lowly in the silent tomb,
Where the prairie stretches free,
Sweet Ukraine, my cherished home.

There, 'mid meadows' grassy sward,
Dnieper's waters pouring
May be seen and may be heard,
Mighty in their roaring.

When from Ukraine waters bear
Rolling to the sea so far,
Foeman's blood, no longer there
Stay where my ashes are.

Grass and hills I'll leave and fly,
Unto throne of God I'll go,
There in heaven to pray on high,
But, till then, no God I know.

Standing then about my grave,
Make ye haste, your fetters tear!
Sprinkled with the foeman's blood
Then shall rise your freedom fair.

Then shall spring a kinship great,
This a family new and free.
Sometimes in your glorious state,
Gently, kindly, speak of me.

Inspiration for a portrait of Taras Shevchenko, greatest Ukrainian poet, was gained by Osatchuk York by reading the poet's verses. The artist wanted to bring back to the universal art world this poet, and has his portrait now on exhibition with his other works at 1224 General Motors building.

Thousands of Ukrainian pilgrims, like Mohammedans seeking the grace of their prophet, visit Shevchenko's resting place and mound at Kanev on the Dnieper, and sing and recite the stern words in its second stanza is now being sung throughout Ukraine.

Shevchenko was born March 9, 1814, and died March 10, 1861. Besides his famous poems edited in a book entitled „Kobzar" (a folk musician), he also wrote his autobiography in a chronical novel, "The Artist."

In that work the curious vicissitudes of Shevchenko, who was free only for 12 years of his life (he was first a serf for 24 years and later banished for a full decade into the Kirghiz steppes because of his spirited chants), are related partly in diary form, partly in the more elaborate manner of fiction.

А. Б.

ЩЕ ПРО ДІМ НАРОДНОГО КОМІТЕТУ.

Ні мене ні других в нашій місцевости не задоволяє той звіт, що його оголосив др. С. Демидчук в справі сирітського гроша з Українського Дня, який впаковано в Дім Народного Комітету в Ню Йорку.

Нас не обходять ні приходи ні розходи. Бо ми зібрали тут понад $300 і вислали в тім переконанню, що гроші ті будуть вислані на сироти до краю. Так зробили і другі громади. Нас всіх не обходить отже, бизнес, який роблено з нашим грошем, бо на жаден бизнес ми грошей не складали, а тільки на хліб для сиріт. Тож коли тепер др. Демидчук складає звіт, хай подасть, хто має ті гроші, згл. від кого він думає ті гроші видістати, щоби сироти дістали те, що їм належиться.

Ота господарка з грішми з Українського Дня і з тим Домом Народного Комітету це тепер одна велика і добра наука для нашого народу. Я тут жию в Америці вже 24 років і добре приглянувся нашому життю, бо сліджу за ним уважно довгими роками. І бачу, яка то велика тепер користь для української іміграції і для краю з такої організації як Обєднаннє, що вже через такі довгі літа збирає так великі суми і так солідну та чесну веде господарку. Кождого місяця може кождий прочитати, скільки зібрано і куди і на що післано. Кождого місяця маємо проголошені поіменні списи жертводавців і кождий певний, що його цент не пропадає, а йде там, куди треба і куди він сам призначує.

Я переконався за ті довгі літа, що наш У. Н. Союз це наш найкращий провідник в Америці, бо його орган „Свобода" веде наш нарід по справедливій дорозі і коби тільки вся наша іміграція слухала того органу і була членом У. Н. Союза — ми малиб гарні школи і сиротинці в Америці і один національний фронт.

І мене болить, що тут то там вирветься якась одиниця і пробує ставити себе попереду других та задля своєї амбіції пробує валити авторитет тих організацій і тої газети, які саме працюють над тим, щоби в нас не повторювалися такі історії як з сирітським грошем, які заводять порядок і громадську, правдиву контролю.

Та власне господарка з сирітським грошем і Домом Народного Комітету показує тепер загалови як найкраще, що справедлива дорога це та, по якій іде Обєднаннє, а те, що пише „Свобода", це справедливе і для нашого народу спасеннє.

Михайло Голей,
Менчестер, Н. Г.

РИЖ ПРИЧИНОЮ ЗВИРОДНІННЯ РАСИ.

Японець др. Мацумара приписує у токійському часописові „Джіцугюоно Нігон" звироднїння і зменшування рас, які жиють в Азії, в значній части цьому, що ці народи їдять полірований риж.

Упадок Індії, такої могучої в давних часах і з такою славною культурою, спричинило це, що Індійці відживлялися майже самим рижом. Індійці нині є живим приміром, звироднілої раси. А причина цього недостача ріжних страв, а тимсамим недостача вітамінів, які дають силу мозкови. Китай — каже далі Мацумара—йшов колись напереді цивілізації. А як далеко відступив Китай нині від цивілізації. Населення Джави звироднїло також наслідком того, що відживляється рижом. Десятки міліонів сотнарів рижу, продукованого на цьому острові, не вистарчає цьому населенню. Тому чимало рижу привозять іще на Джаву. Народи всього Сходу Азії й архіпеляґу Океанії, що відживляються рижом, не в силі вдержатися на рівні з Американцями й Европейцями. Давніше їли в Індії і Китаю богато мяса. Із введенням будизму Індійці і часть Китайців перестали їсти мясні страви та з причини недостачі вітамінів в організмі затратили духові і фізичні сили.

Коли ж нині Японці так дуже перевищають Китайців під оглядом мозкового розвитку, то лише тому, що крім рижу їдять богато риби і мякунів. Що риж справді причиняється до звироднїння, це доказують домашні звірята, спроваджені з Японії. Вівці, корови, коні й інші домашні звірята звироднїли в Японії тому, що їх кормлять рижом. Відживлювання рижом, каже згаданий дослідник, причинюється навіть до зміни барви шкіри.

Тому то др. Мацумара зітхає до тієї хвилі, коли то азійські народи перестануть їсти полірований риж, який причиняється до звироднїння, а величезні скількости води, якої треба до наводнювання рижових піль (відомо є, що поля, на яких засіяно риж, муситься залити водою), вихіснується для промислових цілей.

САН-МАРІНО.

Мешканці Сан Маріно жиють із незалежности своєї республики. Запрошують оглядати їх державу наче на карнавалову редуту. Їх незалежність то їх бизнес. Найменший куток їх краю вони повідфотографовували і повідбивали на почтових картках. Знаменитий бизнес роблять почтовими марками, яких є дуже богато, а яких вартість кінчається на найближчому скруті вулиці. Їх міліція, засідання держ. ради, під президією двох реґентів (які що пів року передають свої широченні штани і черевики з клямрами своїм наслідникам) все це приманює цікавих подорожних. З тих цікавих туристів жиє Сан Маріно.

Република має 11 тисяч мешканців на просторі около 60 квадратних км. Мешканці ці то переважно торговці почтових карток і марок, провідники туристів і гостинники. Їх предком є святий Маріно, дальматинський утікач. Він у 4-ому столітті поселився був тут на стрімкій скелі апенінській Монте Тітано. З того часу датується незалежність Сан Маріно. І Сан Маріно незалежне, хоч належить до Італії, а колиб зріклося незалежности, втратилоби 90 процент своїх доходів. Бо без „незалежности" Сан Маріно було би шматком неврожайної скелистої землі та й більш нічим. Половина мешканців не мала би ніяких доходів, а Европа булаб убожша в одну цікаву закутину..

11.000 людей відграє тут перед чужинцями, головно Американцями „републиканський театр". Кажуть, що Наполеон І. хотів побільшити цю державу, себто позбавити її всього цікавого, привабливого для чужинця. Сан Маріно воліло остатися малою державою. Хитрі сан-марінські селяни перехитрили пляни великого Наполеона.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ВИЛКС БЕРИ, ПА.

Українська дивізія готова до походу.

Всіх очі і думки звернені в нас тепер в сторону тої паради, що відбудеться дня 4. липня в память 150-літної річниці битви над Вайомін.

В тій величавій американській параді возьме участь і **Українська Дивізія**. Та дивізія вже досить сильна, але не пошкодить, коли до участи приступить ще кілька тисяч Українців. Бо нам ходить о те, щоби виступити гідно. А такої другої нагоди для національної манифестації вже не доживемо. Тому Головний Комітет просить український загал з Вилкс Бері і околиці до ще більшої участи. Вже всьо готове до походу: Козаки, банда, співаки, жіноча сотня, фльота і 2.000 сильних на дусі і тілі молодців.

Наша дивізія має згромадитися 4 липня о 10 год. рано коло української церкви біля Ґенерального Шпиталю в Вилкс Бери. Треба прийти точно, бо найменше опізнення спричинить те, що нас вилучать з програми. Всі учасники свята мусять бути святочно убрані. Всі комітети остерігають учасників перед вживанням алькоголю. В поході не вільно буде нікому курити. Парада потреває до 4. год. по полудни.

Всі мусимо виступати як карні і культурні громадяне. Не може нас бути менше як 5.000, бо такого числа треба нам для гарної манифестації. Тож приїзджайте всі з Скрентон, Тейлор, Олифант і Плимавт.

Екзекутивний Комітет.

Гумор і сатира.

Дайте та не минайте!

„Буржуазні газети брешуть і їх так багато людий читає. А я говорю правду і про мене так мало робітників знає. Я післабн до них сіма, та не можу. Поможіть мені дістатися хоч до ваших знакомих".

„УЩВИСТИ".

Поможіте, поможіть!
Зглянеться на каліцтво,
Наше недоріцтво
Ви хоч підіпріть!

Ми ходить не всилі,
На карачках лазим,
Москаликам мажем,
Щоби нас не били.

Тепер Москва бідна
Теж така каліка,
Їй самій опіка
Конче необхідна.

Дайте, не минайте!
Не мине вас Ленін,
Кидайте по пені,
Вбогих підпирайте!

Поможіте, поможіть!
Зглянеться на каліцтво,
Наше недоріцтво
Ви хоч підіпріть!

Василь Шкода.

—o—

ЖАРТИ.

— Нема що говорити! Жінки богато кращі ніж мужчини!
— То зовсім природне!
— Ні, штучне!

—o—

— Прошу мені дати пів лiктя цього шовку.
— Чи то має бути на хустку на шию?
— Ні, на купелевий костюм.

—o—

Непевність.

До цивільного уряду в Парижі прийшла молода пара. Вона зодягнена зовсім по мужеськи.

— Перший мусить підписати акт шлюбу чоловік. Хто з вас чоловік?

—o—

Чоловік (вернув у хату) Як то? То ти сама? Перед хвилею, як я входив, чув я, як ти говорила: „Дорогий! дорогий!"?

Жінка: Ну, так, мій коханий, я робила рахунки і говорила собі, що хліб дорогий.

—o—

Ощадність.

— Кажу тобі, жінко, що треба конче зачати щадити!

— Ну добре! Не ношу вже гальки, не ношу сорочки! Чогож більше можеш жадати від мене?

—o—

Перешкода.

— Чи пані Ікс буде летіти через Атлянтик?

— А чи я знаю? Нині рано побачила миш у гангарі тай з тої хвилі зникла без сліду! Вже більше не приходила!

—o—

Наймичка (до пані): Я відходжу, але прошу мені дати добре свідоцтво.

Пані: Щож маю тобі написати?

Наймичка: Що я терпіла пані цілі три місяці!

—o—

За панею, що вбрана у футряний плащ, іде двох молодих людей. Один із них питається:

— Чи то коза?

Другий каже:

— Ні, то видра.

На це пані у футрі обертається, поглядае в лице одному з молодців і каже з наголосом:

— Малпа.

—o—

Матий дочка йдуть містом. Якийсь чоловік хоче продати їм малесенького песика. Дочка хоче купити. На це мати:

— Навіщож маеш купувати такого пса? Ще люди скажуть, що нас не стати на великаго пса.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

МЕК КІФРІ, В. ВА.

На українських інвалідів.

Висилаю $10.00 і прошу прилучити до Фонду Інвалідів. Гроші переслано через Обєднанне.

Стефан Палійчук.

КЛИВЛЕНД, О.

З забави на Українських інвалідів.

З нагоди першого причастя доньки Миколи Хмарика, підчас вечері звернувся гром. М. Когут з закликом скласти жертви на українських інвалідів. Жертвували слідуючі: С. Качоровський, М. Когут, Н. Задерецький по $1.00; Н. Хмарик, М. Каєчинський, П. Хмарик, Ю. Грицак по 50 ц. Разом $6.00, які вислано до Обєднання.

Н. Задерецький.

ДЖЕРЗИ СИТИ, Н. ДЖ.

На українських інвалідів та оборону невинно засуджених.

Засилаю $10.00, які прошу розділити нарівно межи інвалідів і невинно засуджених. Гроші переслано через Обєднанне.

Іван Гузар.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

З віча на оборону невинно засуджених.

На вічу, яке відбулося тут в справі невинно засуджених, зібрано поверх $34.00. За винятком видатків, що виносили поверх $14.00, решту в сумі $20.00 висилаемо на згадану ціль. Гроші переслано через Обєднанне.

За вічевий комітет:
Матвій Скоропад, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ.

На інвалідів.

Висилаю $31.06, які зібрано на просьбу о. Й. Чаплинського в Українській Греко-Католицькій церкві св. Івана Хрестителя на українських інвалідів в Галичині.

Гроші переслано через Обєднанне.

Т. Каськів.

АКРОН, О.

На українських інвалідів.

Засилаю $12.00, котрі призначено на інвалідів У. Г. А. Зложили слідуючі: І. Сенюта $1.20; І. Сподар, Г. Гаврилів, П. Мацик, М. Хороцак, Текля Сенюта, В. Лисяк по $1.00; Т. Баран, В. Сенюк, Н. Шквара, І. Пирка, В. Поливка, М. Лисий, С. Гуневич, І. Янковський по 50 ц.; Г. Сташків 30 ц.; С. Баран, В. О. Варен по 28 ц.

Гроші переслано через Обєднанне.

І. Сенюта.

— Що там нового в нинішній газеті?

— Пожежа театру!... Публики годі було добудитися, тому сплячих виносили на вулицю.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

LITTLE JULIUS SNEEZER — BY BAKER

I'M A SICK MAN! I HAVEN'T EAT ANYTHING FER DA LAST TWO DAYS!
IS MONEY THAT SCARCE?
IF I COULD ONLY EAT A LITTLE BIT!
WHY DON'T YOU STEAL ONE OFF A HORSE!
YA KNOW I HAD QUITE A HEADACHE WHEN I MET YOU, BUT I HAVEN'T GOT IT NOW!
OH IT ISN'T LOST!
I'VE GOT IT NOW!